

دیدگاه

شماره: ۱۱۴	موضوع: گسترش رقابت پیش نیاز بهبود کیفیت تولید نان
تاریخ: ۱۳۹۰/۱۰/۰۵	

تهیه و تنظیم: داود چراغی

توضیح اجمالی:

با وجود کاهش ضایعات و قاچاق گندم، آرد و نان، هنوز نظام تهیه، تدارک و توزیع نان کشور فاصله زیادی با وضعیت مطلوب دارد. در این بین باید توجه داشت اگرچه اصلاح و تنظیم بازار نان کشور فرایندی زمانبر است، اما این امر در صورتی انجام می‌گیرد که دولت پیش‌نیازها و اقدامات لازم برای تحقق آن را به مرور آماده کرده باشد. در نتیجه تنها زمانی باید انتظار افزایش رقابت در بهبود کیفیت و قیمت نان را داشته باشیم که حداقل پیش‌نیازها را برای شکل‌گیری فضای رقابتی در تولید و عرضه نان را آماده نموده باشیم. لازم بذکر است عوامل زیادی بر گسترش فضای رقابتی در بازار تولید و عرضه کالاها و خدمات موثرند، که برخی از آنها تاثیر بیشتری بر ایجاد آن دارد. در نتیجه لازم است ابتدا عمده‌ترین این عوامل شناسایی و با اتخاذ سیاست‌های و اقدامات لازم، زمینه اصلاح آنها و بهبود کیفیت تولید انواع نان در کشور میسر گردد.

نکات کلیدی:

از جمله مهمترین عوامل که بر افزایش فضای رقابتی در تولید و عرضه نان تاثیر زیادی دارد، تسهیل امکان شروع فعالیت بنگاه‌های تولید و عرضه نان در فرآیند نظام تهیه، تدارک و عرضه نان است. بدین شکل که نانوایی‌ها جدید به راحتی اقدام به سرمایه‌گذاری در تولید و عرضه نان به خصوص با توجه به استفاده از فن آوری‌های نوین نمایند. البته باید این امر همواره تحت کنترل، نظارت و بازرسی نهادهای نظارتی مربوطه، برای رعایت کلیه استانداردهای نرم افزاری و سخت افزاری صورت پذیرد. اما متأسفانه همانند قبل و حتی می‌توان ادعا داشت بدتر از آن (چرا که در گذشته واحدهای نانوایی آزادپز به راحتی پروانه فعالیت دریافت می‌نمودند)، دریافت پروانه کسب برای شروع فعالیت تولید نان نیاز به رعایت حدود حریم صنفی مشخص و همچنین همراه سخت‌گیری‌های زیادی است. بر این اساس یکی از پیش‌نیازهای اساسی برای شکل‌گیری رقابت در تولید انواع نان، اصلاح این فرآیند است. در غیر اینصورت نمی‌توان انتظار افزایش کیفیت نان را در شرایطی که رقابت برای کسب درآمد و سود بیشتر در واحدهای دایر موجود نمی‌باشد، داشت.

یکی دیگر از پیش‌شرط‌های لازم برای افزایش رقابت در تولید نان مربوط به امکان عرضه محصولات تولیدی به قیمت مناسب است. بدین ترتیب که در فرآیند تولید و عرضه نان بنگاه‌ها با توجه به استفاده از مواد اولیه مرغوبتر، ماشین‌آلات مدرنتر و بهتر و... که برای تولید نان بکار می‌گیرند، بتوانند اقدام به قیمت گذاری و عرضه تولیدات‌شان نمایند. ضمن آنکه باید توجه داشت، فرآیند تولید نان مرغوب و با کیفیت، زمانبر است. در نتیجه جلوگیری از عرضه نان تولیدی به قیمت مناسب، موجب می‌شود، واحدهای تولیدی در زمان سریع‌تری فرآیند عمل‌آوری خمیر و نان را انجام دهند و در نهایت کیفیت نان تولیدی کاهش می‌یابد. بر این اساس اقدام دولت در لحاظ قیمت ثابت و مشخص، در شرایطی که رقیبی نیز بنگاه را تهدید نمی‌نماید، عاملی در کاهش کیفیت نان شده است. بدین ترتیب حتی اگر نانوایی اقدام به تولید بهتر، با بکارگیری مواد اولیه و امکانات بهتری نماید، به نسبت سایر بنگاه‌های مشابه باید هزینه بیشتری پرداخت نمایند. در نتیجه برعکس شرایط مطلوب، در حال حاضر با افزایش کیفیت نان تولیدی این واحدها، مجبور به پرداخت هزینه بیشتری و در نتیجه سود کمتر می‌باشد. بدین ترتیب تصمیم‌گیران نظام تهیه، تدارک و عرضه نان طوری سیاست‌گذاری نموده‌اند، که درآمد متوسط واحدهای نانوایی تقریباً مشابه و ثابت باشد، در این بین واحدهای که اقدام به صرف هزینه و زمان بیشتری برای تولید و عرضه نان مرغوبتر می‌نمایند، مجبور به کسب درآمد و سود کم‌ترند. بر این اساس نباید انتظار شکل‌گیری رقابت در تولید و عرضه نان را با این تصمیم‌گیری‌ها را داشت. در نتیجه در نظر گرفتن قیمت مصوب مشخص برای تمام واحدهای تولید نان در شرایطی که تعداد بنگاه‌ها نیز محدود است، بدلیل سخت‌گیری در ورود بنگاه‌های جدید عرضه نان، دومین عامل مهم در عدم شکل‌گیری رقابت در تولید و عرضه نان است.

از جمله پیشنهادهای دیگر برای افزایش رقابت در بنگاه‌های تولید و عرضه نان، رتبه‌بندی این گونه واحدها است. همچنین نانوایی‌ها با توجه به قرارگیری در رتبه‌های بالاتر (با توجه به امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بکار گرفته شده و تخصص و سابقه کار)، در صورت عرضه نان با کیفیت و کمی‌تر، بیشتر، بتوانند آن را به قیمت بالاتری عرضه دارند.

در طرف تقاضای مصرف‌کنندگان نیز می‌توان اقداماتی انجام داد تا خریداران نیز امکان تهیه نان مورد نیازشان را با توجه به سلیقه و نیازشان داشته باشند. ضمن آنکه در صورت وارد آمدن هرگونه اجحافی در کمیت و کیفیت نان خریداری شده، بتوانند با کمترین هزینه احقاق حق نمایند. در این بین لازم است، همواره نظارت، کنترل و بازرسی جامع و کاملی بر فرآیند ایجاد و فعالیت واحدهای جدید و دایر بصورت پویا و تخصصی توسط نهادهای دولتی صورت پذیرد. در این ارتباط در حال حاضر نمایندگان تشکل‌های صنفی نانوایان نقش اصلی و اساسی را دارند که این امر تضاد منافع با عموم مردم که مصرف‌کنندگان نان می‌باشند، دارد. در نتیجه اگر لازم است بدین شکل این تشکل‌ها همچنان در ایجاد و فعالیت بنگاه‌های نانوایی کنترل، نظارت و بازرسی نمایند. بهتر است نمایندگان عموم مردم (مصرف‌کنندگان) نیز در تشکل‌هایی سازمان‌گیرند، تا نمایندگان مصرف‌کنندگان نیز بر ایجاد و فعالیت عرضه‌کنندگان این کالای اساسی و مهم مشارکت فعالی داشته باشند.

تأیید رئیس موسسه:

تأیید رئیس گروه مشاوران: